

СТАНОВИЩЕ

от д-р Кирилка Симеонова Тагарева – доцент в Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)

Автор: Мария Еврипидис Петриду

Тема: Методически подходи и нагласи на учителите филолози към учениците с дислексия в средното училище

Научни ръководители: проф. д.п.н. Дора Стоилова Левтерова- Гаджалова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД 38-202/26.04.2021 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Методически подходи и нагласи на учителите филолози към учениците с дислексия в средното училище“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика). Автор на дисертационния труд е Мария Петриду – редовен докторант с обучение на английски език в СУ. От 2015 година до днес М. Петриду работи като филолог в средното училище. Завършила е теология, има магистърска степен по специалност „Педагогика на равенството“ и специализация „Образование и увреждания. Емоционално-афективната динамика“.

За изготвяне на становището получих комплект с необходимите материали, които са в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото приложение и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационното изследване е актуална в научно и в научно-приложно отношение. В теоретичен план, разработването на проблема за образованието на учениците с дислексия води до по-задълбочено осмисляне на личностното и социалното развитие на децата с дислексия и до по-разширено разбиране за ролята на учителя- филолог в обучението на деца с дислексия. В практичен план, актуалността на темата се открива в контекста на търсенето на пътища и начини за интеграцията на децата с дислексия чрез участието на учителите –филолози в сътрудничество с родителите.

3. Познаване на проблема

Докторантката Мария Петриду познава състоянието на проблема в теоретичен и в практичен аспект и оценява творчески литературния материал.

4. Методика на изследването

Основният метод, който използва докторантката в своето емпирично изследване, е допитването с авторска анкета. Това ѝ позволява да постигне целта си и да получи адекватен отговор на поставените в изследването задачи.

Въпросникът е предлаган на учители-филолози и е структуриран в четири раздела.

Първият раздел съдържа въпроси, които се отнасят до демографски характеристики на изследваните лица – възраст, пол, академична квалификация, трудов стаж.

Вторият раздел, озаглавен „Дислексия - характеристики, трудности в класната стая, начини за справяне“ съдържа въпроси, чийто отговори очертават картина на симптомите, характеристиките и практическите трудности, с които учителите- филолози се сблъскват при обучението на учениците с дислексия в класната стая. Въпросите изследват знанията и впечатленията на учителите за дислексията в клас. В този раздел учителите по език дават своята собствена перспектива и обогатяват подходите за справяне с учениците с дислексия в училищната практика.

Третият раздел е озаглавен „Родителската роля в интеграцията на деца с дислексия“ и въпросите в този раздел имат за цел да изучат визията на учителите-филолози за сътрудничеството с родителите в интеграцията на децата с дислексия.

Четвъртият раздел е „Ефективността на обучението на общообразователните филолози по специално образование и дислексията“. Тук са включени въпроси, търсещи мнението на педагозите за ефективността на обучението и техните нужди от обучение. Въз основа на картината, описана и във втория раздел, изследваните лица отговарят на въпроси за образователните институции в Гърция и каква е връзката между действителното обучение и реалните нужди в ежедневието училищен живот.

За обработка на данните е използван статистическия софтуер IBMSPSSStatistics 26.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на Мария Еврипидис Петриду е структуриран в увод, четири глави, библиография и приложение. Общият обем на дисертацията е 198 страници. Библиографията съдържа 334 литературни източници на английски и гръцки езици.

Първата глава е теоретична, втората и третата представят емпиричното изследване, а в четвъртата глава са изложени заключения и перспективи. Първата глава включва теоретичен анализ на научната литература по няколко въпроса:

- проблемите на дислексията – определения, характеристики, видове, специфика;
- трудностите, които срещат децата с дислексия;
- мястото и ролята на учителите и родителите в образованието на децата;

- ролята на учителите филолози в обучението на децата с дислексия.

Теоретичните положения, сформирани тази първа глава, са научния фундамент, върху който Мария Петриду издига своята цел, задачи, хипотези и построява емпирично-инструменталната програма на изследването. Всичко това е представено втора глава на дисертационния труд. Докторантката си поставя за цел да изучи дислексията в училищната практика от гледна точка на общообразователните учители по език и литература в средното образование. Основната задача е свързана с това, учителите – филолози да опишат образа на ученика с дислексия в класната стая, да споделят методите и практиките, които те избират да прилагат в подкрепа на учениците с дислексия. Изследваните лица са 52 учители по език и литература от Гърция.

В трета глава Мария Петриду представя резултатите от изследването и техният анализ при изучаване на ролята на учителите по език и литература към учениците с дислексия в средното училище.

В четвърта глава са изведени заключенията от изследването с предложения и препоръки за усъвършенстване на работата на филолозите с децата с дислексия в учебна среда.

Научните и научно-приложните постижения в дисертационния труд се отнасят до нови доказателства, които са получени от дисертантката на съществени страни в изучавания проблем в специалната педагогика. Получени са потвърдителни факти, отнасящи се до подходите и нагласите на учителите филолози към учениците с дислексия в средното училище.

Приемам изцяло приносите, които напълно отговарят на съдържанието на дисертационния труд.

Дисертационният труд не само обогатява изследователския фонд на съвременната педагогическа и психологическа наука по отношение на работата на учителите –филолози с ученици с дислексия, а сред неговите достойнства е и това, че тъй като представя данни от изследване в различна от българската култура, той дава възможност за сравнителни проучвания в областта на избраната проблематика.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

Публикациите, които отразяват резултатите от дисертацията са самостоятелни и са общо три. Две са статии в FINE Journal, посветени на участието на родителите в процеса на интегриране на деца с дислексия и на диагностиката и терапията в класната стая от гледна точка на уроците по литература. Другата публикация на М. Петриду е доклад в конференция в Атина и представя обучението на учители по езици в общо средно образование, които са изправени пред ученици с дислексия в клас.

7. Автореферат

Авторефератът отразява съдържанието и основните резултати в дисертацията и е изпълнен според изискванията на съответните правилници.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръките са свързани с бъдещо разширяване в изучаването на проблема за филологическото образование на учениците с дислексия към подобряване на благосъстоянието и психическото здраве учениците, като се използват научните и научно-приложните приноси на дисертационното изследване. Препоръчвам публикуване на научни статии и на монография по темата.

В рамките на моята компетентност не открих текстове, които могат да бъдат определени като плагиатство, а и в периода на работата ми върху дисертационния труд не съм получавала сигнали за такова.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд показва, че докторантката Мария Петриду притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Специална педагогика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор'** на Мария Еврипидис Петриду в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

31.05.2021 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Кирилка Тагарева